

TALEPAPIR

”Det talte ord gælder”

Spørgsmål

”Vil ministrene redegøre for, hvilke konsekvenser det har for den fremtidige udtagning af lavbundsarealer og den grønne omstilling af dansk landbrug, at staten løber fra en klar aftale om kompensation til landbruget og på den måde skaber en tillidskrise mellem staten og landbruget? Der henvises til artiklen ”Chokerede landmænd skal betale hundredetusindvis af kroner tilbage til staten”, nyheder.tv2.dk, den 12. november 2023.

Vil ministrene herudover redegøre for, hvad regeringen vil gøre for at skabe tryghed ved, at lodsejere, der fremadrettet udtager landbrugsarealer til f.eks. lavbundsprojekter, ikke igen risikerer, at staten løber fra indgåede aftaler?

Vil ministrene desuden redegøre for, hvilke initiativer regeringen vil tage for at få uforbrugte midler fra puljen til udtagning af lavbundslande under Klima-Lavbundsordningen ud at arbejde?”

TALEPAPIR

Svar

Tak for spørgsmålene.

Miljøministeren og jeg har aftalt, at jeg indleder, og at miljøministeren afslutter vores indledende bemærkninger.

Det er vigtige spørgsmål, som udvalget har stillet. Spørgsmål, der ligger mig meget på sinde at besvare og drøfte.

Udtagning af lavbundsjord har stor betydning for at reducere landbrugets CO₂-udledninger. Det er helt afgørende for engagementet, at der er sikkerhed om aftalerne, som lodsejerne indgår med staten.

TALEPAPIR

Det er derfor dybt beklageligt og meget ærgerligt, at der er sket en fejl i myndighedernes administration af ordningerne, så nogle lodsejere har fået tilsagn om en højere kompensation, end de er berettiget til. Det drejer sig om et forløb, der går en del år tilbage i tid. Samlet set berører sagen ca. 213 lodsejere, som har fået et tilsagn. Under Landbrugsstyrelsens ordning skal ca. 125 lodsejere tilbagebetale støtte og have nedjusteret den kompensation, som de havde fået tilsagn om. Under Miljøstyrelsens ordning skal ca. 52 lodsejere tilbagebetale støtte og ca. 36 lodsejere skal have nedjusteret den kompensation, som de havde fået tilsagn om.

Fejlen består i, at lodsejerne desværre er blevet stillet en for høj kompensationssats i udsigt for at udtage naturbeskyttede arealer – det, der også kaldes § 3-arealer.

Jeg skal være den første til at sige, at jeg er meget ærgerlig og frustreret over situationen. Jeg kan godt forstå, at denne sag skaber utryghed. Lodsejerne skal

TALEPAPIR

selvfølgelig kunne stole på de aftaler, som de indgår med myndighederne.

Det er Landbrugsstyrelsens vurdering – på baggrund af rådgivning fra Kammeradvokaten – at kravet om tilbagebetaling af dele af compensationen ikke kan eftergives, idet Landbrugsstyrelsen og Miljøstyrelsen er forpligtet til at følge EU's omfattende regler.

Det er helt afgørende for mig, at vi i videst muligt omfang tager alle muligheder i brug inden for reglerne, så de berørte lodsejere får mindst mulig gene af fejlen. Derfor har regeringen besluttet, at der etableres støtteordninger, som vil holde en stor del af lodsejerne skadesfri. Det er styrelsernes foreløbige forventning, at ud af de 213 berørte lodsejere kan ca. 149 lodsejere holdes helt skadesfri, og ca. 64 lodsejere kan holdes delvist skadesfri. Dette gælder for både Landbrugsstyrelsens og Miljøstyrelsens tilskudsordninger. Under Landbrugsstyrelsens ordning er det forventeligt 14 lodsejere, som kun kan holdes delvist skadesfri.

TALEPAPIR

Fordi sagen er så beklagelig, har jeg tidligere på året bedt Landbrugsstyrelsen grundigt gennemgå og evaluere forløbet – ikke mindst så styrelsen undgår, at den slags fejl sker igen. Jeg har på det foreliggende grundlag taget Landbrugsstyrelsens redegørelse om sagen til efterretning.

Men jeg har samlet set og i lyset af sagens karakter imidlertid også fundet det rigtigst at søge forløbet omkring fejladministrationen yderligere klarlagt. Jeg har derfor bedt Landbrugsstyrelsen om at indhente ekstern konsulentbistand til at sikre indsamling af al relevant materiale om forløbet. Jeg vil have undersøgt denne ærgerlige og beklagelige sag grundigt. Myndighederne skal lære af de fejl, der er begået. Jeg vil selvfølgelig meget nøje læse dette yderligere materiale, når det er tilvejebragt, og i lyset heraf overveje, om det giver anledning til yderligere opfølgning.

TALEPAPIR

Jeg vil arbejde målrettet for, at der kan være tillid til Landbrugsstyrelsen. Det er selvfølgelig helt centralt, at styrelsens afgørelser er korrekte. Det er også med det fokus, at der blev igangsat en ekstern analyse af Landbrugsstyrelsens forvaltning, så den juridiske kvalitet i sagsbehandlingen styrkes.

Samtidig vil jeg også se på, hvordan vi kan styrke tilliden til Landbrugsstyrelsen, så lodsejere også i fremtiden har tillid til at indgå aftaler med myndighederne.

Det er selvfølgelig også helt afgørende, at udtagningsindsatsen kommer videre. Det kræver bl.a., at der er vished om kompensationssatserne. Det er derfor også nu fastlagt, at udtagning af naturbeskyttede § 3-arealer fremadrettet som udgangspunkt kan kompenseres på lige fod med udtagning af permanente græsmarker.

TALEPAPIR

Jeg kan konstatere, at mange lodsejere fortsat viser et stort engagement og opbakning til udtagningsindsatsen. Det vil jeg gerne kvittere positivt for. Opgørelsen fra november viser, at der er igangsat udtagning af potentielt ca. 38.600 hektar på tværs af ordningerne. Det er en fremgang på ca. 8.000 hektar siden april 2023. Landbrugsstyrelsen beretter også om, at der har været stor søgning på lavbundsordningen i 2023, der lukkede 24. november. Styrelsen har modtaget søgning svarende til ca. 10.800 hektar.

Vi nærmer os således at have igangsat udtagning af potentielt halvdelen af de 100.000 hektar, som vi har givet hinanden håndslag på, at vi skal i mål med inden 2030. Det er meget positivt, og lodsejerne skal have stor ros for fortsat at bakke op om den grønne omstilling – også selvom der sker fejl i myndighedernes sagsbehandling.

Slutteligt vil jeg fremhæve, at der pågår en lang række initiativer, der har til formål at forbedre hele udtagningsindsatsen.

TALEPAPIR

Blandt andet har Landbrugsstyrelsen lanceret en ny model for kompensation, så lodsejerne modtager kompensation for det reelle værditab og får kompensationen tidligere i processen.

Der er også udarbejdet et screeningsværktøj, så lodsejere og f.eks. kommuner selv kan screene konkrete arealer for deres potentiale i udtagningsprojekter.

Ekspertgruppen for udtagning af lavbundsjord har leveret sine første anbefalinger, der skal gøre det muligt at udtage mest muligt lavbundsjord. Snart kommer ekspertgruppen med sin endelige rapport, hvor jeg ser frem til anbefalinger om, hvordan arealpotentialet kan øges, så der kan udtages endnu flere lavbundsjord.

En taskforce for udtagningsindsatsen, hvor relevante aktører er repræsenteret, identificerer løbende barrierer, og leverer konkrete forslag til løsninger på tekniske og administrative barrierer i udtagningsindsatsen.

TALEPAPIR

Det er vigtigt, at de forskellige grønne indsatser og krav tænkes sammen. Derfor har vi også med virkning fra 2024 foretaget justeringer af GLM 8-krav, så vi sikrer en bedre sammenhæng mellem braklægningskravet og udtagningsindsatsen.

Det er blot for at nævne nogle få af de igangsatte initiativer til at fremme udtagningsindsatsen.

Disse indsatser vil bidrage til den fortsat gode søgning på de forskellige ordninger og samlet set øge udtagningen af landbrugsjorder. På den måde sikrer vi også, at flest mulige midler får afløb i indsatsen.

Jeg vil nu give ordet videre til miljøministeren.